

adatok, melyekből kiderül, hogy a könyvtár tizenkét év alatt¹ 24.078 kötetről 36.347 kötetre emelkedett, ami több, mint 50%-os szaporulatnak felel meg. E nagy eredményben kiváló része van a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségének, amely 1903 óta gyarapításra 16.400 koronát juttatott ez intézetnek. De kivette részét a könyvtárt fenntartó főiskola is, amely könyvbeszerzésre és könyvköttetésre évenként 2400 K-t, tizenegy év alatt tehát 26.400 koronát fordított. A katalogus készítője az egyes szakokról külön-külön is kimutatta, hogy hány műből és darabból áll s hogy mennyi ebből az új kötetben feldolgozott gyarapodás. Kár, hogy a gyarapodásnál legalább három kategóriát nem különböztet meg s nem tünteti fel külön-külön, hogy mi volt az ajándék, mi az államsegélyből s mi a főiskolai pénzekből beszerzett anyag. Így lehetetlen a gyarapodás szakok szerinti eloszlása felett kritikát gyakorolni, nevezeseen azt vizsgálni, mennyiben szolgált az államsegély az általános műveltség terjesztésére. Ha a gyarapodás darabszámából leszámítjuk az iskolai értesítők, jegyzőkönyvek, kéziratok és aprónyomtatványok csoportjaira eső darabokat, úgy a gyarapodás végső eredménye 7840 drb. A szaporulat legnagyobb része: 28·69% a theológiára esett, a nyelvészet és irodalom szakjainak gyarapodási százaléka 18·52 (aminek 27·84⁰/₀-a esik az ókori nyelvekre és irodalmakra), a történelmi szakoké 14·6, a természettudományoké 8·92, az egyetemes szakoké 7·11, a jog- és államtudományé 5·56, a neveléstané 4·37, a matézisé 3·67 s a földrajzé 3·66. Mint e kis statisztika bizonyítja, a könyvtár, habár az államsegély kedvéért közkönyvtárrá lett, továbbra is szinte kizárólag az iskola szükségleteit tartja szem előtt.

GYALUS ISTVÁN.

Szőnyi I. László. *Az Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeum és Iskola könyvtárának címjegyzéke. Szerkesztette — dr. Tantossy József közreműködésével.* Budapest, 1913. (Franklin r.-t.) 8-r. XIV, 2, 858 l. Ára?

Az Orsz. magyar iparművészeti múzeum és iskola a gyakorlati élet szükségleteinek tett eleget, amikor immár 8739 kötetre felszaporodott könyvtáráról ezt a díszes s ami a dísz külső sallangjánál jóval többet ér, igazán használható katalogust elkészítette és kiadatta. Helyesen jegyzi meg RADISICS Jenő a műhöz írt előszavában, «hogy egy csupán a mun-

¹ Az előszó tíz, majd tizenegy évről szól, világos ellentétben a címlap e kitételével «szaporulat 1900-tól 1911 végéig».

kák címét felsoroló katalogus nem felel meg, nem elegendő ahhoz, hogy a könyvtár kihasználtsák. A mi könyvtárunkat látogató közönség nem oly célból keres könyveket, hogy azokat elolvassa, hanem vagy meghatározott iparművészeti tárgyak iránt érdeklődik, azoknak stílusbeli alakulása és multja tekintetében kívánja magát tájékoztatni, vagy valamely megszabott feladat megvalósításához kutat segédeszközök után, saját fantáziáját új benyomások felvétele által munkára kívánja ösztökélni, a lelkében esetleg homályosan élő gondolatokat és terveket megtestesíteni. Ily természetű tevékenységhez az olyan lajstrom, melyben mindössze címei találhatóak a munkáknak, nem elegendő, kivált akkor nem, amikor e címek legtöbbször idegen nyelvűek, a dolog természeténél fogva azok, mert hisz a magyar irodalom, amennyiben iparművészetre vonatkozik, számba sem jöhet a külföldi irodalom gazdagságához képest. Közönségünk tehát, mikor a régi címjegyzéket forgatta, tulajdonképpen tájékoztatlanul állott a rendelkezésére bocsátott anyaggal szemben. Nyilvánvaló volt, hogy könyvtárunk csak abban az esetben fog haszonnal dolgozhatni, az évek során át gonddal és áldozatok árán gyűjtött nagybecsű könyvek és folyóiratok csak úgy fogják rendeltetésüket betölteni, ha a látogató azok címét nemcsak megérti, hanem egyúttal azt is tudja, hogy mit tartalmaznak.»

Évégből az új katalogus összeállítói nem érték be azzal, hogy a művek címét eredeti alakjukban közöljék, hanem fordításban is mellékelték még pedig «nem annyira szószerint, mint inkább értelmileg» és sok helyütt taxative is felsorolják, hogy miféle tárgyakról van szó akár írásban, akár képben az illető munkában. Emellett az általános jellegű műveket is újra meg újra felsorolták minden olyan alcsoportban, amelybe valamely részüknél fogva beilleszthetők, a mi véleményünk szerint kissé sok a jóból, különösen az olyan gondos, minden aprólékosságra kiterjedő tárgyi index mellett, aminővel e mű föl van szerelve.

E fölösleges címközlések elhagyásával a mű terjedelme alig félannyi volna, mint jelenleg, ami a könnyebb kezelhetőség szempontjából is nagy előny, az anyagi megtakarításokról nem is szólva. Így pl. egyetlen egy mű: a *Collection Dutuit* c. kiadvány, melynek részletes leírása a 74. lapon 9 sort vesz igénybe, nem kevesebb, mint 10 más szakban fordul elő utalás gyanánt, még pedig 6-7 sorra terjedő teljes címmel, ami a katalogus 2 nyomtatott lapját foglalja el. Ha már az utalást nem akarták mellőzni, megtette volna az egész rövid cím s

a jelzet közlése is ilyformán: DUTUIT, La collection — Paris. é. n. (B. 2-r. 64), ami egy-egy sorban elfér. Szinte a komikummal határos olyan általános művekre, minő LÜBKE Wilhelm: *Grundriss der Kunstgeschichte*, az építészet, szobrászat és festészet történetére vonatkozó szakoknál külön-külön utalni. E teljesen fölösleges 3 utalás egymaga 27 sort, vagyis közel egy lapot vesz igénybe. Azt hiszem, e két adat mindenkit teljesen meggyőz azon állításom helyességéről, hogy elhagyásukkal, illetve redukálásukkal, a vaskos kötet legalább felére lett volna apasztható, ami, ismerve a mai nyomdai árakat, csinos összeg megtakarítására vezetett volna.

Az ekként megtakarított összegből inkább beszerezheték volna amúgysem gazdag iparművészeti irodalmunk ama darabjait, amelyek a jegyzék tanúsága szerint nincsenek meg a különben jól felszerelt, gondosan összeállított könyvkészletben.

Reméljük, hogy az igazgatóság, ha a katalogus kiadása újra szükségessé válik, megszívleli ezen az ügy érdekében elhangzott szavainkat s míg egyrészt a tartalmi felsorolást még tovább fejleszti, másrészt elhagyja a fölösleges utalásokat s nagyobb tömörségre törekszik.

A nagy munkáért különben készítői teljes elismerést érdemelnek s azt hiszem, a könyvtár minden látogatója aláírja azokat a szavakat, amelyekben RADISICS tisztviselői fáradságos munkáját méltatja.

GULYÁS PÁL.

Jentsch, Rudolf: *Der deutsch-lateinische Büchermarkt nach den Leipziger Ostermesskatalogen von 1740, 1770 und 1800 in seiner Gliederung und Wandlung. (Beiträge zur Kultur- und Universalgeschichte XXII. Heft.)* Leipzig, 1912 R. Voigtländer. (Altenburg, Piersersche Hofbuchdruckerei.) 8-r. XI., 404 l., 3 tábla. Ára 12 M.

Valamely nemzet művelődéstörténetének egyik legfontosabb tényezője irodalmi termelésének minősége, összetétele s a közönség viselkedése, érdeklődése e szellemi természettel szemben. Ennek megállapításához többféle forrásból használhatunk adatokat; ilyenek a kortársak nyilatkozatai kedvenc olvasmányaikról, bizonyos szakok előnyben részesítése, evelekben, naplókban, egykorú szatirákban foglalt célzások és kijelentések, a magánkönyvtárak, kölcsönkönyvtárak és olvasókörök gyűjteményeinek összetételéről, forgalmáról szóló adatok, könyvkereskedők áruforgalmi kimutatásai és így tovább. De ezek a szubjektív adatok csakis szubjektív, tehát nem mindenben megbízható mozaik-kép összerakásá-